Richtlijn waskosten zorginstellingen

Een onderzoek in opdracht van LOC Zeggenschap in zorg

NIBUD

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Richtlijn waskosten zorginstellingen

Een onderzoek in opdracht van LOC Zeggenschap in zorg

Nibud, februari 2012

Voorwoord

Dit onderzoeksrapport is het resultaat van de door de Tweede Kamer aangenomen motie van het lid Voortman (21 juni 2011), waarin het Nibud werd verzocht een richtbedrag voor waskosten in zorginstellingen vast te stellen. Het Nibud is een onafhankelijke stichting die informeert en adviseert over de financiën van huishoudens in Nederland. Zo onderzoekt het Nibud onder andere op huishoudniveau de kosten van verschillende uitgavenposten en stelt hiervoor richtbedragen op.

Het onderzoek naar de waskosten in zorginstellingen is uitgevoerd in opdracht van LOC Zeggenschap in zorg en mogelijk gemaakt door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Het rapport beantwoordt de hoofdvraag wat realiter de kosten zijn die gemoeid zijn met het wassen van kleding van cliënten die verblijven in een AWBZ-instelling. De verschillende wasprocessen in zorginstellingen zijn in kaart gebracht, waardoor voor cliënten inzichtelijk wordt wat het wassen van kleding kost en wat de kostencomponenten zijn wanneer zij dit aan de instelling overlaten. Daarnaast biedt het rapport instellingen en cliëntenraden een handvat bij het professioneel organiseren van het wasproces en vaststelling van de kosten.

De richtlijn is geformuleerd op basis van uitgangspunten en onderbouwt een groot gedeelte van de kosten die gemoeid zijn met het wassen van kleding. Echter niet alle kosten konden in deze richtlijn worden gevat. Het is daarom noodzakelijk dat per instelling apart wordt beoordeeld of de werkelijke situatie overeenkomt danwel afwijkt van de in dit rapport gestelde uitgangspunten. Een richtlijn is geen ‘norm’ en kan door eenieder vrij worden toegepast, rekening houdend met de uitgangspunten waarop de richtlijn is gebaseerd.

Het rapport geeft een overzicht van de verschillende soorten wasvoorzieningen in zorginstellingen, de bijbehorende kostencomponenten, en welke kosten daarvan voor rekening komen van de cliënt, dan wel onder de AWBZ-verstrekking vallen. Het rapport is daarmee van grote meerwaarde voor cliënten, cliëntenraden en zorginstellingen.

Dank gaat uit naar alle zorginstellingen die via de enquête en per mail extra informatie hebben verstrekt voor het kunnen afbakenen en opstellen van de richtlijn. Ook worden Newasco De Hoop, Lips Textielservice, Miele professional, Landuwasco en Logilijn hartelijk bedankt voor hun grote betrokkenheid bij het onderzoek en de geleverde informatie. Tot slot gaat onze dank uit naar opdrachtgever LOC Zeggenschap in zorg, het ministerie van VWS, CVZ, VGN, ActiZ en GGZ Nederland voor het beoordelen van de onderzoeksopzet en het uiteindelijke rapport.

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud),
Utrecht, februari 2012.

Inhoud

VOORWOORD

1 INLEIDING 9
1.1 Aanleiding onderzoek 9
1.2 Doel & hoofdvraag 10
1.3 Onderzoeksopzet 10
1.4 Afbakening 11
1.5 Interpretatie van de richtlijn 11

2 DEFINITIES EN INVENTARISATIE 12
2.1 AWBZ 12
2.2 Normaal waspatroon 12
2.3 Inventarisatie waskosten 13

3 WASVOORZIENINGEN ZORGINSTELLINGEN 15
3.1 Overzicht wasvoorzieningen 15
3.2 Wassen in de thuissituatie 16
3.3 Zelf wassen in de instelling 18
3.3.1 Waskosten 18
3.3.2 Droogkosten 19
3.3.3 Richtlijn 20
3.3.4 Overige kosten en mogelijkheden 20
3.4 Wassen via de interne wasserij 21
3.4.1 Was- en droogkosten 22
3.4.2 Logistieke kosten 23
3.4.3 Richtlijn 24
3.4.4 Overige kosten en mogelijkheden 25
3.5 Wassen via een externe wasserij 25
3.5.1 Differentiatie 26
3.5.2 Richtlijn 27

4 CONCLUSIES 29
4.1 Algemene conclusies 29
4.2 Richtlijn 29
4.2.1 Richtlijn zelf wassen 31
4.2.2 Richtlijn interne wasserij 31
4.2.3 Richtlijn externe wasserij 33

5 BIJLAGEN 34
Bijlage 1: Motie Voortman 35
Bijlage 2: Handreiking waskosten 36
Bijlage 3: Waar zorgt de instelling voor? 38
Bijlage 4: Normtijd wasverzorging 39
Bijlage 5: Invloed uurtarief op richtlijn interne wasserij 40

1 Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

Medio 2011 is door de Tweede Kamer een motie aangenomen (motie Voortman, 21 juni 2011, bijlage 1) om het Nibud een richtbedrag te laten vaststellen voor de waskosten voor cliënten binnen AWBZ-instellingen. De reden hiervoor is dat er aanleiding is om aan te nemen dat de waskosten voor cliënten steeds hoger worden en daarnaast per instelling sterk uiteenlopen. De totale waskosten van een instelling bestaan uit twee delen: één gedeelte voor de cliënt en één gedeelte voor de instelling. Voor cliënten is het veelal onduidelijk hoe deze kosten tot stand zijn gekomen. Daarnaast is het voor instellingen lastig om de kosten in kaart te brengen, en te bepalen welke kosten onderdeel zijn van de AWBZ en wat zij mogen doorberekenen aan de cliënt. De cliënt heeft altijd de keuze om het wassen van zijn of haar kleding zelf te verzorgen, bijvoorbeeld door familie, of om dit uit te besteden aan de instelling. De instelling kan ervoor kiezen om de was intern te regelen, of om deze uit te besteden aan een externe wasserij.

De instelling en de cliëntenraad moeten in overleg een prijs vaststellen voor het (laten) wassen van de kleding. Op basis van klachten en vragen van cliënten en cliëntenraden die binnenkomen bij LOC Zeggenschap in zorg, blijkt er dat in de praktijk heel verschillende prijzen worden gehanteerd. Prijsvorming vindt normaal gesproken plaats via de vrije markt, waar vraag en aanbod elkaar treffen. Voorwaarde voor die prijsvorming is dat de vrager en aanbieder voldoende alternatieven hebben, dat wil zeggen dat er volledige concurrentie is. De vraag is of deze volledige concurrentie aanwezig is op de markt voor het wassen van kleding voor bewoners van een AWBZ-instelling, en of deze voldoende wordt benut. Om de transparantie te bevorderen en de onderhandelingen tussen instelling en cliëntenraad te vergemakkelijken, zou een indicatie van realistische kostprijzen een goed hulpmiddel kunnen zijn. Enerzijds om voor cliënten inzichtelijk te maken hoe de kosten zijn opgebouwd, anderzijds om de instellingen een handvat te bieden voor het vaststellen van de prijs voor het bepalen van het deel van de kosten dat zij kunnen doorberekenen aan de cliënt.

Het College voor Zorgverzekeringen (CVZ) heeft in 2007 de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport geadviseerd de waskostenregeling voor bewoners van verzorgingshuizen gelijk te trekken met die voor bewoners van andere AWBZ-instellingen. CVZ heeft daartoe in samenwerking met ActiZ (brancheorganisatie verzorgingshuizen, verpleeghuizen en thuiszorginstellingen) en LOC Zeggenschap in zorg een handreiking opgesteld, waarin wordt aangegeven welke waskosten voor eigen rekening komen, en welke overige kosten vallen onder de AWBZ-verstrekking. De definities in deze handreiking zijn voor het Nibud een belangrijk uitgangspunt om processen in kaart te brengen en te komen tot een richtlijn. Hoofdstuk 2 gaat verder in op deze definities.

1.2 Doel & hoofdvraag

De hoofdvraag die in dit onderzoeksrapport wordt beantwoord, is wat realiter de kosten zijn die gemoeid zijn met het wassen van kleding van cliënten die verblijven in een AWBZ-instelling. Het doel van het rapport is om processen in kaart te brengen en aan de hand daarvan een realistische richtlijn te beschrijven voor wat het wassen van kleding kost. Ten eerste om voor **cliënten** die in die AWBZ-instellingen verblijven, inzichtelijk te maken wat het wassen van kleding kost en wat de kostencomponenten zijn wanneer zij dit aan de instelling overlaten; daarnaast om **instellingen en cliëntenraden** een handvat te bieden bij het professioneel organiseren van het wasproces en het vaststellen van de kosten.

1.3 Onderzoeksopzet

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden, is het wasproces binnen de verschillende typen instellingen in kaart gebracht. Zo heeft er een startbijeenkomst plaatsgevonden met opdrachtgever LOC Zeggenschap in zorg, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, CVZ, ActiZ en de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN).

Vervolgens is er een oproep gedaan aan instellingen om deel te nemen aan een focusgroepbijeenkomst. Van een aantal instellingen heeft het Nibud informatie ontvangen over verschillende mogelijkheden die cliënten wordt geboden en de bijbehorende opbouw en verantwoording van de kosten. De focusgroepbijeenkomst heeft uiteindelijk niet plaatsgevonden in verband met gebrek aan deelnemers, mede door het niet (tijdig) beschikbaar hebben van de gevraagde informatie. Echter, op basis van de toegezonden informatie kon een online vragenlijst worden opgesteld die is voorgelegd aan de betrokken partijen in het onderzoek.

In de periode van december 2011 en januari 2012 heeft een vragenlijst over de waskosten binnen instellingen online gestaan en heeft een oproep op de website en in de nieuwsbrief van koepelorganisatie VGN gestaan. Daarnaast zijn ruim 400 zorginstellingen benaderd, direct of indirect via zorgorganisaties die meerdere locaties beheren, zowel telefonisch als per e-mail. In totaal heeft dit 42 bruikbare vragenlijsten opgeleverd. Iets meer dan de helft van de vragenlijsten is ingevuld door instellingen die Verpleging & Verzorging aanbieden en de rest door instellingen Gehandicaptenzorg. Vanuit de sector Geestelijke Gezondheidszorg is een zeer beperkt aantal vragenlijsten terug ontvangen; bovendien is geen enkele van deze vragenlijsten volledig ingevuld.

Informatie over het waskostenproces is ook verzameld bij externe wasserijen en leveranciers van wasmachines aan zorginstellingen. Het doel van zowel de vragenlijst als deze gesprekken was om het proces helder te krijgen, niet om gemiddelden en significante verschillen in cijfers of resultaten aan te kunnen geven tussen de verschillende typen instellingen. Het gaat immers om het vaststellen van een

realistische kostprijs, niet om gemiddelde kosten die worden doorberekend. Opvallende uitkomsten en verschillen zullen indien aanwezig in het rapport worden beschreven.

De verschillende wasvoorzieningen en processen zijn uitgewerkt in hoofdstuk 3. In de beschrijving is rekening gehouden met de verschillende typen instellingen, de grootte van de instelling, en die mogelijkheden die aan cliënten wordt geboden. Per proces zijn uitgangspunten gedefinieerd op basis waarvan een realistische kostprijs voor het wasproces binnen AWBZ-instellingen is opgesteld.

1.4 Afbakening

In het onderzoek is uitgegaan van de kosten die direct gemoeid zijn met het wassen van de kleding. De kosten voor het labellen van de kleding zijn niet onderzocht, evenals de kosten voor chemische reiniging of stomen. Daarnaast is het gebruik van de linnenkamer en bijkomende inrichtingskosten binnen de instelling niet meegenomen in de vaststelling van het richtbedrag. Ook is er gefocust op het **persoonsgebonden goed**. Platgoed (zowel eigen als instellingslinnen) valt buiten het kader van het onderzoek, omdat het wassen van instellingslinnen niet doorberekend mag worden aan de klant. Verder gaat de richtlijn uit van een **normaal waspatroon**. In veel instellingen wordt niet door alle bewoners gebruik gemaakt van de wasvoorziening die wordt geboden, of maar gedeeltelijk. Dit gedeeltelijke gebruik resulteert veelal in lagere kosten dan de richtlijn die in dit onderzoeksrapport wordt beschreven. Bij het interpreteren van de richtlijn dient daar rekening mee te worden gehouden.

1.5 Interpretatie van de richtlijn

Een richtbedrag (of richtlijn) is een **indicatie** van de waskosten waarbij het Nibud uitgaat van bepaalde standaardprocessen (uitgangspunten). Een richtlijn is **geen 'norm'** en kan door eenieder vrij worden toegepast, rekening houdend met de uitgangspunten waarop de richtlijn is gebaseerd. Het doel van de richtlijn is om instellingen en cliëntenraden een handvat te bieden bij het professioneel organiseren van het wasproces en het vaststellen van de kosten, en daarnaast cliënten te laten zien wat het wassen van kleding realiter kost wanneer zij dit aan de instelling overlaten.

De richtlijn onderbouwt een groot gedeelte van de kosten die gemoeid zijn met het wassen van kleding binnen zorginstellingen. Door onder andere de diversiteit aan keuzes waarvoor instellingen staan, het type zorginstellingen en de beschikbare ruimte is het onmogelijk om alle kosten in één richtlijn te vatten. Het is daarom noodzakelijk dat per instelling apart wordt beoordeeld of de werkelijke situatie overeenkomt danwel afwijkt van de uitgangspunten die worden beschreven in hoofdstuk 2 en 3.

2 Definities en inventarisatie

In *de handreiking waskosten,* in 2009 opgesteld door CVZ, is gedefinieerd welke onderdelen van het wasproces binnen de AWBZ-verstrekking vallen. In de volgende paragrafen wordt het kader geschetst op basis waarvan de richtlijn is opgesteld. De belangrijkste uitgangspunten uit de handreiking worden toegelicht, en daarnaast wordt ingegaan op de verschillende processen die instellingen cliënten bieden voor het wassen van kleding. Voor deze beschrijving is gebruik gemaakt van de resultaten van de enquête en de door instellingen toegezonden stukken. Paragraaf 2.3 beschrijft de belangrijkste bevindingen uit de enquête. De handreiking is opgenomen in bijlage 2.

2.1 AWBZ

Voor cliënten die op 31 december 2008 al in een verzorgingstehuis woonden, geldt dat alle kosten voor het wassen, drogen en strijken van de kleding door de instelling worden betaald. Voor alle andere instellingen, en voor cliënten die sinds 1 januari 2009 of later verblijven in een verzorgingstehuis, geldt dat het wassen van kleding geen onderdeel is van de AWBZ-verstrekking. Wanneer echter vaker moet worden gewassen dan 'normaal' als gevolg van een aandoening of ziekte, vallen deze extra kosten wel onder de AWBZ-verstrekking, als onderdeel van de aanspraak op verblijf. Deze extra kosten mogen niet worden doorberekend aan de cliënt. Daarnaast behoort, wanneer een bewoner gebruik maakt van de mogelijkheid die de instelling biedt voor het wassen van kleding, het verzamelen en het weer in de kast leggen van het wasgoed tot de AWBZ-aanspraak verblijf. Ook wanneer dit aan een externe wasserij is uitbesteed, kunnen deze kosten niet worden doorberekend aan de cliënt.

In dit onderzoeksrapport staan de kosten van het wassen van persoonsgebonden goed, de kleding die men draagt, centraal. Het wassen van platgoed (bedlinnen, handdoeken, theedoeken e.d.) komt ten laste van de instelling.

2.2 Normaal waspatroon

Het Nibud gaat bij een normaal waspatroon voor een eenpersoonshuishouden gemiddeld uit van twee wasbeurten (wasmachines was) per week (paragraaf 3.2). In de handreiking waskosten is daarover de volgende definitie opgenomen: onder een normaal waspatroon wordt de dagelijkse verontreiniging verstaan die aanleiding geeft tot een normaal waspatroon, of ook wel: '*het dagelijks wassen (verschonen) van onderkleding, overhemden, en T-shirts, en regelmatig (2 à 3 keer per week) wassen van bovenkleding'.* Deze definitie kan worden vertaald naar het aantal en type kledingstukken dat per week wordt gewassen. Een overzicht is opgenomen in paragraaf 3.5.2 (tabel 13).

Een duidelijke omschrijving van ‘een normaal waspatroon’ is voor instellingen noodzakelijk om vast te kunnen stellen welk gedeelte van de kosten *meerkosten in geval van aandoening of ziekte* betreffen, en welke kosten aan de cliënt kunnen worden doorberekend. In de handreiking waskosten is opgenomen dat van meerkosten sprake is wanneer kleding vaker moet worden gewassen als gevolg van een aandoening of ziekte. Dit betekent *‘het meer dan één keer per dag verschonen van onderkleding, overhemden en T-shirts, of het dagelijks verschonen van de bovenkleding wanneer deze daadwerkelijk is vervuild. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om eenmalige ‘ongelukjes’ of het in de was doen zonder dat de kleding daadwerkelijk is vervuild’, maar om een structureel verhoogde wasfrequentie.’*

2.3 Inventarisatie waskosten

Uit de enquête kwam naar voren dat bij ruim de helft van de instellingen (24 van de 42), de was extern door een wasserij wordt gewassen. In eveneens ruim de helft van de vragenlijsten (25 van de 42) is aangegeven dat in de instelling de was intern gewassen wordt of door een andere instelling in de buurt. Wellicht is er sprake van een combinatie van mogelijkheden of wordt het verzorgen van de was door een instelling in de buurt ook gezien als het extern verwerken van de was. Een derde van de instellingen biedt bewoners de mogelijkheid om zelf de was te doen.

Als de was door een externe wasserij wordt gewassen, betaalt men in 10 van de 24 gevallen een vast bedrag. Bij 7 van de 24 gevallen hangt het bedrag af van het aantal kledingstukken. In de overige gevallen wordt het bedrag anders verrekend. Het bedrag dat wordt doorberekend aan de klant, varieert van 22 tot 95 euro per maand.

Als de was door een wasserij binnen de instelling of bij een andere locatie wordt verzorgd, dan wordt daarvoor in 15 van de 25 gevallen een vast tarief gerekend. Slechts in drie gevallen hangt het bedrag af van het aantal kledingstukken. In 11 van de 25 gevallen is het anders geregeld. Er is bijvoorbeeld sprake van een overgangsmaatregel, waarbij nieuwe cliënten wel een eigen bijdrage moeten betalen en cliënten die al langer in de instelling verblijven, niet. Soms hangt het tarief af van het aantal wasbeurten dat de cliënt wenst te gebruiken. Bij instellingen met een interne wasserij variëren de kosten die aan cliënten worden doorberekend, van 10 tot 50 euro per maand.

In 16 van de 25 gevallen wordt het ophalen van de was en het terugleggen in de kast doorberekend in de prijs. In 17 van de 25 gevallen wordt het in en uit de machine halen van de was doorberekend aan de klant. In 16 gevallen wordt het strijken doorberekend en in 19 gevallen het opvouwen. In eveneens 19 gevallen wordt de afschrijving doorberekend en in 22 gevallen het waspoeder. In 18 gevallen de kosten van water en energie.

Gezien het aantal respondenten dienen de resultaten van deze inventarisatie ter indicatie en kunnen er geen grote conclusies aan verbonden worden, anders dan dat er een grote variatie zichtbaar is in de wijze waarop instellingen de waskosten doorberekenen aan de cliënt en dat de hoogte van de bedragen sterk uiteenloopt.

3 Wasvoorzieningen zorginstellingen

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op meest voorkomende verschillende wasvoorzieningen die instellingen cliënten bieden. Binnen instellingen zijn combinaties van processen mogelijk. In paragraaf 3.2 wordt aandacht besteed aan het wassen in de thuissituatie, om zo de overeenkomsten en verschillen te kunnen weergeven.

3.1 Overzicht wasvoorzieningen

In het algemeen kunnen drie hoofdprocessen voor het wassen van kleding worden beschreven. Zo zijn er instellingen waar de cliënt zelf zijn eigen was met behulp van apparatuur van de instelling (of eigen apparatuur) kan wassen, of is er een interne wasserij aanwezig waar het personeel de was voor cliënten doet. Daarnaast kan de was worden uitbesteed aan een externe wasserij waar afspraken mee worden gemaakt. Verder komt het voor dat de was binnen een interne wasserij ook extern wordt uitbesteed.

Binnen deze drie verschillende processen wordt onderscheid gemaakt tussen ‘collectieve’ of ‘geïndividualiseerde’ waskosten. Collectief (het solidariteitsprincipe) betekent dat elke bewoner of cliënt hetzelfde bedrag betaalt, ongeacht het inkomen en benodigd aantal wasbeurten (wasmachines was), ook wanneer de ene bewoner meer of minder vaak schone kleding aantrekt dan het normale waspatroon (meerkosten in verband met ziekte uitgesloten). Bij geïndividualiseerde waszorg worden de kosten per cliënt of bewoner gespecificeerd. De kosten zijn dan afhankelijk van het aantal en type kledingstukken, of het aantal kilo wasgoed dat per periode of per keer wordt aangeboden. Dit resulteert in onderstaande tweedimensionale voorbeeldmatrix van de mogelijke wasprocessen en kosten binnen instellingen (figuur 1).

	Zelf (intern)	***Wasserij (intern)***	***Wasserij (extern)***
Collectief			
Geïndividualiseerd			

Figuur 1: matrix wasprocessen zorginstellingen

Bij de keuze van de instelling om de was intern of extern te verzorgen, komen meerdere factoren kijken. Te denken valt aan de mate van logistieke betrokkenheid, de doorlooptijd, betrouwbaarheid en service, kwaliteit en slijtage en de kennis en kunde van het personeel (inclusief die van de manager). Daarnaast speelt het aantal cliënten

en het type zorginstelling (mate van zorgbehoefte en ziekte) een rol, en het percentage cliënten dat van de betreffende voorzieningen gebruik maakt.

3.2 Wassen in de thuissituatie

Het kan misschien voelen als of zelf wassen in de thuissituatie niets kost, maar dat is natuurlijk niet het geval. Op enig moment is een wasmachine en soms een droger aangeschaft waarvoor (eenmalig) kosten zijn gemaakt. Daarnaast is per wasbeurt water, elektriciteit en wasmiddel nodig (terugkerende kosten). Deze laatste kosten keren met regelmaat terug, maar zullen lager zijn dan wanneer ervoor wordt gekozen om de was uit te besteden aan de instelling waar de cliënt verblijft. In deze kosten worden namelijk de kosten voor afschrijving en onderhoud van de machine meegenomen, waardoor de kosten per periode hoger zijn dan wanneer men zelf thuis de was doet. Ook het aantal minuten dat thuis wordt besteed aan het wassen van kleding wordt snel 'vergeten', iets waar binnen een instelling personeel voor nodig is wat geld kost.

De totale kosten van een was in de wasmachine in de thuissituatie, bestaan uit de kosten voor elektriciteit, water, waspoeder, de afschrijving en het onderhoud van de wasmachine. In onderstaande tabel staan de kosten per was bij verschillende temperaturen.

Tabel 1: Waskosten per was (in euro) bij verschillende temperaturen*

	60°C	40°C	Gemiddeld
elektriciteit	0,25	0,14	0,20
water	0,07	0,07	0,07
waspoeder	0,14	0,14	0,14
afschrijving** / onderhoud	0,47	0,47	0,47
totaal	**0,93**	**0,82**	**0,88**

Bron: Agentschap NL 2012, Vewin 2012, berekeningen Nibud 2012.

** Bij elektriciteitstarief (januari 2012) van 22,3 cent per kWh (incl. 19% BTW), watertarief van € 1,23 per m^3 (incl. heffing en 6% BTW) en afschrijving/onderhoud.*

*** Aanschafkosten van 390 euro (bron: CBS, Nibud Prijzengids voor de bijzondere bijstand 2011-2012) en een afschrijvingstermijn van 10 jaar, op basis van twee wasbeurten per week.*

Wat betreft de wasdroger zijn er twee bekende soorten: de luchtdroger en de condensdroger. Voor de luchtdroger is een afvoer voor de warme lucht naar buiten nodig. Bij de condensdroger hoeft dit niet, waardoor deze meer energie verbruikt. Per droogbeurt met een luchtdroger zijn de kosten € 1,16. Dit zijn de kosten per droogbeurt inclusief de afschrijving en onderhoud van de machine en het elektriciteitsverbruik.

Tabel 2: Aantal wasbeurten per week (normaal waspatroon, inclusief platgoed)

Grootte huishouden	Aantal wasbeurten
1 persoon	1 à 2
2 personen	3 à 4
3 personen	4 à 5
4 personen	5 à 6

Bron: EnergieNed (Agentschap NL) / Basisonderzoek Elektriciteitsverbruik Kleinverbruikers 1995.

In tabel 2 staat het gemiddelde aantal wasbeurten *inclusief het wassen van platgoed* beschreven naar grootte van het huishouden. Deze gegevens zijn afkomstig uit het Basisonderzoek Elektriciteitsverbruik Kleinverbruikers van Agentschap NL. Voor een eenpersoonshuishouden, wanneer *alleen persoonsgebonden goed* wordt gewassen (dus exclusief platgoed), zou in principe uit kunnen worden gegaan van één wasbeurt per week en één droogbeurt. Op basis van de gevoerde gesprekken met wasserijen en leveranciers kan het gemiddeld aantal kilo persoonsgebonden goed worden vastgesteld op 5,5 kilo per week. De samenstelling van de vuile was (wit, bont, wasvoorschriften) en de kledingvoorraad van bewoners zorgt ervoor dat het onmogelijk is om van één wasbeurt per week uit te gaan. In werkelijkheid is twee wasbeurten per week een realistischer aantal voor een ‘normaal waspatroon’.

Op basis van twee wasbeurten per week kan een gemiddelde worden berekend van de kosten per maand. Verbeterde wasmachines en waspoeder hebben ervoor gezorgd dat in het algemeen op 40 of 60 graden kan worden gewassen. De gemiddelde kosten hiervan zijn € 0,88 per wasbeurt. Voor het drogen van de kleding is uitgegaan van een luchtdroger. Tabel 3 en tabel 4 beschrijven de kosten per week en per maand op basis van het aantal wasbeurten per week voor een eenpersoons- of tweepersoonshuishouden. Wanneer cliënten samen met hun partner in de instelling verblijven, kan worden uitgegaan van drie of vier wasbeurten per week.

Tabel 3: Was- en droogkosten (in euro) **per week** naar het aantal wasbeurten per week

	Waskosten	Droogkosten	Totaal
1 x per week	0,88	1,16	2,04
2 x per week	1,76	2,32	4,08
3 x per week	2,64	3,48	6,12
4 x per week	3,52	4,64	8,16

** : kosten zijn inclusief afschrijving en onderhoud van de machine.*

Tabel 4: Was- en droogkosten (in euro) **per maand** naar het aantal wasbeurten per week

	Waskosten	Droogkosten	Totaal
1 x per week	3,81	5,03	8,84
2 x per week	7,63	10,05	17,68
3 x per week	11,44	15,08	26,52
4 x per week	15,25	20,11	35,36

** : kosten zijn inclusief afschrijving en onderhoud van de machine.*

Volgens gegevens van Milieu Centraal (2012) verbruikt een gemiddeld huishouden in Nederland 40 kWh per jaar aan stroom voor het strijken van de kleding. Uitgaande van een energietarief van 0,223 euro per kWh (Agentschap NL, januari 2012) komt dit neer op een bijdrage van 0,74 euro per maand.

3.3 Zelf wassen in de instelling

Het zelf kunnen wassen binnen de instelling, is vergelijkbaar met het wasproces in de thuissituatie. De cliënt of bewoner wast dan zelf met behulp van apparatuur van de instelling of met eigen apparatuur. Bij dit laatste komen de kosten van onderhoud en afschrijving direct voor rekening van de cliënt. Indien de cliënt wast met eigen apparatuur zal hij of zij in het algemeen ook het wasmiddel zelf aanschaffen. De kosten die dan overblijven zijn het elektriciteits- en waterverbruik. Deze kosten kunnen worden doorberekend aan de cliënt. De hoogte van de kosten is afhankelijk van het aantal keer dat wordt gewassen per week en de aanwezigheid van een droger.

Indien de cliënt over zijn eigen apparatuur beschikt, wordt veelal een bijdrage per maand of per jaar gevraagd aan bewoners voor elektriciteit en water. Wanneer gebruik wordt gemaakt van apparatuur van de instelling, kan naast een bijdrage per maand (eventueel afhankelijk van het wasbeurten per week) worden gewerkt met was- en/of droogmunten, een keycard, sleutel of pinpas. De cliënt betaalt dan per was en per droogbeurt.

Indien de cliënt vaker wast dan twee keer per week (normaal waspatroon), en deze extra wasbeurten het gevolg zijn van een aandoening of ziekte, vallen deze kosten onder de AWBZ-verstrekking. Een cliënt kan ook op eigen initiatief vaker wassen; deze kosten zijn dan voor eigen rekening.

3.3.1 Waskosten

Voor een richtlijn per wasbeurt kan worden uitgegaan van de gemiddelde kosten per kostencomponent. In tabel 5 worden de wekelijkse kosten weergegeven naar het aantal wasbeurten per week. Tabel 6 beschrijft de maandelijkse kosten. Deze kosten zijn gebaseerd op gegevens van Agentschap NL en Vewin (2012). Er is uitgegaan van een

wasmachine vergelijkbaar met de thuissituatie. Indien de instelling gebruik maakt van professionele apparatuur, kunnen de kosten uit paragraaf 3.4.1 worden gehanteerd.

Tabel 5: Gemiddelde **wekelijkse** kosten (in euro) per kostencomponent per wasbeurt (wassen)*

	Aantal wasbeurten per week			
	1	**2**	**3**	**4**
elektriciteit	0,20	0,40	0,60	0,80
water	0,07	0,14	0,21	0,28
waspoeder	0,14	0,28	0,42	0,56
afschrijving** / onderhoud	0,47	0,94	1,41	1,88
totaal per week	**0,88**	**1,76**	**2,64**	**3,52**

Bron: Agentschap NL 2012, Vewin 2012, berekeningen Nibud 2012.
** Bij elektriciteitstarief (januari 2012) van 22,3 eurocent per kWh (incl. 19% BTW), watertarief van € 1,23 per m^3 (incl. heffing en 6% BTW) en afschrijving/onderhoud.*
*** Aanschafkosten van 390 euro (bron: CBS, Nibud Prijzengids voor de bijzondere bijstand 2011-2012) en een afschrijvingstermijn van 10 jaar, op basis van twee wasbeurten per week.*

Tabel 6: Gemiddelde **maandelijkse** kosten (in euro) per kostencomponent per wasbeurt*

	Aantal wasbeurten per week			
	1	**2**	**3**	**4**
elektriciteit	0,87	1,73	2,60	3,47
water	0,30	0,61	0,91	1,21
waspoeder	0,61	1,21	1,82	2,43
afschrijving** / onderhoud	2,04	4,07	6,11	8,15
totaal per maand	**3,81**	**7,63**	**11,44**	**15,25**

Bron: Agentschap NL 2012, Vewin 2012, berekeningen Nibud 2012.
** Bij elektriciteitstarief (januari 2012) van 22,3 eurocent per kWh (incl. 19% BTW), watertarief van € 1,23 per m^3 (incl. heffing en 6% BTW) en afschrijving/onderhoud.*
*** Aanschafkosten van 390 euro (bron: CBS, Nibud Prijzengids voor de bijzondere bijstand 2011-2012) en een afschrijvingstermijn van 10 jaar, op basis van twee wasbeurten per week.*

3.3.2 Droogkosten

Voor het berekenen van de kosten van het drogen van de kleding kan worden gerekend met alleen het elektriciteitsverbruik of in combinatie met de afschrijving en onderhoud van de droger indien de cliënt geen eigen droger bezit. De kosten per kostencomponent voor de wasdroger (vergelijkbaar met de thuissituatie) zijn weergegeven in tabel 7 en 8.

Tabel 7: Gemiddelde **wekelijkse** kosten (in euro) per kostencomponent per droogbeurt*

	Aantal droogbeurten per week			
	1	**2**	**3**	**4**
elektriciteit	0,82	1,64	2,46	3,28
afschrijving** / onderhoud	0,34	0,68	1,02	1,36
totaal	**1,16**	**2,32**	**3,48**	**4,64**

Bron: Agentschap NL 2012, Vewin 2012, berekeningen Nibud 2012.
** Bij elektriciteitstarief (januari 2012) van 22,3 eurocent per kWh (incl. 19% BTW) en afschrijving/onderhoud.*
*** Aanschafkosten luchtdroger 250 euro (bron: Nibud) en een afschrijvingstermijn van 10 jaar, op basis van twee droogbeurten per week.*

Tabel 8: Gemiddelde **maandelijkse** kosten (in euro) per kostencomponent per droogbeurt*

	Aantal droogbeurten per week			
	1	**2**	**3**	**4**
elektriciteit	3,55	7,10	10,66	14,21
afschrijving** / onderhoud	1,47	2,95	4,42	5,89
totaal	**5,03**	**10,05**	**15,08**	**20,11**

Bron: Agentschap NL 2012, Vewin 2012, berekeningen Nibud 2012.
** Bij elektriciteitstarief (januari 2012) van 22,3 eurocent per kWh (incl. 19% BTW) en afschrijving/onderhoud.*
*** Aanschafkosten luchtdroger 250 euro (bron: Nibud) en een afschrijvingstermijn van 10 jaar, op basis van twee droogbeurten per week.*

3.3.3 Richtlijn

Een overzicht van de totale kosten per week of per maand wordt gegeven in tabel 3 en tabel 4 in paragraaf 3.2. Indien voor strijken een apart bedrag wordt gehanteerd, kan worden uitgegaan van een bijdrage van 0,74 euro per maand (paragraaf 3.2).

3.3.4 Overige kosten en mogelijkheden

Het labellen van de kleding (merken) is in deze situatie in principe niet aan de orde, hoewel het kan voorkomen dat kleding zoek raakt wanneer een instelling daarnaast bijvoorbeeld ook een eigen wasserij heeft. De instelling kan hierop beleid voeren en de kosten voor het labellen van de kleding doorberekenen aan de cliënt. Deze bijkomende kosten zijn geen onderdeel van de AWBZ-verstrekking. De kosten kunnen onderdeel zijn van het abonnement, of apart per stuk (of stuks) worden doorberekend.

Andere kosten die apart voor rekening van de cliënt komen, is het aanbieden van stoomgoed. Indien mogelijk en aanwezig kan hiervoor de eigen wasserij worden ingeschakeld, zo niet dan dient de kleding naar een aparte stomerij te worden gebracht. Ook hier geldt dat als de cliënt dit zelf verzorgt, de instelling hiervoor geen kosten kan doorberekenen. Omdat de cliënt in deze situatie zelf verantwoordelijk is voor zijn was, zijn met deze wasvoorziening geen personeelskosten gemoeid.

3.4 Wassen via de interne wasserij

De instelling kan er ook voor kiezen om de gehele was voor de cliënten verzorgen. Binnen de instelling is dan een aparte ruimte aanwezig met was- en droogapparatuur waar personeel zorgdraagt voor het wasproces. In plaats van droogapparatuur kan een aparte droogkamer aanwezig zijn. Naast de kosten voor was- en droogapparatuur dient de instelling rekening te houden met personeelskosten, maar ook met kosten die gemoeid zijn met het inrichten en draaiende houden van de wasserij. Onder andere:

- bouw-, verbouwings-, en installatiekosten voor diverse installaties;
- bouwkundige afschrijving van de wasserij en linnenkamer;
- verlichting, verwarming, verzekering en schoonhouden van de wasserij, linnenkamer en de apparatuur;
- managementkosten van de wasserij en linnenkamer;
- intern transport (valt overigens onder de AWBZ-verstrekking);
- overige inventaris van de wasserij en linnenkamer (bijvoorbeeld waswagens, rolcontainers, sorteertafels, strijkapparatuur etc).

Bovengenoemde kosten mogen alleen naar rato van het wassen van persoonsgebonden goed worden doorberekend, omdat de instelling zelf verantwoordelijk is voor het wassen van platgoed. De bijdrage van deze kosten in de totale kostprijs zijn dermate afhankelijk van de beschikbare ruimte en keuzes van de instelling, dat deze kosten niet zijn meegenomen in het vaststellen van het richtbedrag. Toch kan ook worden gesteld dat het gedeelte van deze kosten dat voor rekening zou komen voor de cliënt, niet de grootste kostenpost is. Om een richtbedrag te kunnen geven, is daarom gefocust op de kostencomponenten uit tabel 9.

Tabel 9: Kostencomponenten interne wasserij

Wasmachine	Droger	Logistieke kosten
onderhoud & afschrijving	onderhoud & afschrijving	sorteren was
stroomverbruik	stroomverbruik	in de wasmachine
wasmiddel		in de droger/ uithangen
waterverbruik		strijken bovenkleding
		opvouwen
		sorteren kleding
		ophalen en terugbrengen (AWBZ)

De kosten die uiteindelijk met bovenstaande componenten gemoeid zijn, zijn sterk afhankelijk van keuzes die binnen de organisatie worden gemaakt en de beschikbare ruimte. Keuzes die hieraan ten grondslag liggen, hebben betrekking op de kennis en kunde van het personeel, waaronder ook de kennis en kunde van de manager, de logistieke betrokkenheid (service aan cliënt), de grootte van de instelling en de apparatuurkeuze (inclusief aantallen). In plaats van een droger kan een instelling

immers een aparte droogkamer hebben, waardoor het strijken van de was overbodig wordt. Kijkend naar de logistieke kosten (personeelskosten) neemt strijken de meeste tijd (en dus kosten) in beslag. Omdat met professionele apparatuur wordt gewerkt, kan het wasproces efficiënter worden ingericht dan in de thuissituatie, wat in het algemeen leidt tot lagere kosten.

Bewoners kunnen in het algemeen op vaste dagen de kleding in waszakken aanbieden. Hoe vaak dit kan, hangt af van de grootte van de instelling, maar ook van het type instelling (of afdeling binnen de instelling). De gemiddelde doorlooptijd bedraagt ongeveer twee werkdagen, maar ook dit is instellingsafhankelijk. Des te vaker de was kan worden aangeboden, des te kleiner het volume per cliënt per keer.

De instelling kan aan cliënten een gemiddelde vergoeding per maand vragen voor het wassen van de kleding (abonnement). Iedere cliënt betaalt dan hetzelfde bedrag. De hoogte van de bijdrage wordt vastgesteld op basis van de kosten per wasbeurt maal het aantal wasbeurten dat bij een normaal waspatroon hoort (twee wasbeurten inclusief drogen per week, of gemiddeld 5,5 kilo per persoon). Het eventueel extra wassen in verband met een aandoening of ziekte mag de instelling niet meenemen in de berekening van de kosten naar de cliënt. Ook kunnen instellingen aparte abonnementen aanbieden voor boven- of onderkleding. Vaak is dit het geval wanneer instellingen meerdere voorzieningen bieden voor het wassen van kleding, bijvoorbeeld doordat een gedeelte is uitbesteed aan een externe wasserij.

Van geïndividualiseerde waszorg is sprake indien de instelling ervoor kiest om per bewoner exact de kosten te bepalen aan de hand van het aantal en type kledingstukken, of het aantal kilo was dat wordt aangeboden. Per bewoner wordt dan een overzicht uitgedraaid. Het gedeelte dat hiervan binnen de AWBZ valt, kan worden vastgesteld aan de hand van de definitie uit de handleiding. Er moet wel sprake zijn van een aandoening of ziekte, waardoor structureel meerkosten worden gemaakt. De cliënt kan ook op eigen initiatief kiezen om vaker schone kleren aan te trekken. Deze kosten komen wel voor rekening van de cliënt. Per cliënt zal moeten worden bekeken welk gedeelte valt onder een normaal waspatroon en wat extra is. Een aantal instellingen kiest ervoor om een maximumbedrag (of plafond) in te stellen, of om alle kosten direct door te rekenen aan de cliënt en een vaste vergoeding te geven voor de meerkosten.

3.4.1 Was- en droogkosten

Om de kosten voor cliënten te kunnen berekenen, is gekeken naar de kosten per kilo was (wassen en drogen). Het verbruik en kosten zijn namelijk sterk afhankelijk van de grootte van de machine. Wanneer de kosten per apparaat worden teruggerekend tot de kosten per kilo, treden nauwelijks verschillen op. Deze kosten wijken af van het wassen in de thuissituatie door het gebruik van professionele apparatuur. De professionele apparatuur is duurder in aanschaf en onderhoud dan een wasmachine vergelijkbaar met

de thuissituatie, maar het verbruik per wasbeurt aan water en energie zijn lager door de efficiëntere inrichting van de wasprogramma's.

Gasdrogers zijn ten opzichte van elektrische drogers (professionele apparatuur) goedkoper in gebruik. Het is echter alleen onder bepaalde voorwaarden toegestaan om gebruik te maken van gasdrogers, waardoor in de berekening is uitgegaan van elektrische drogers. De kosten per kilo was (was- en droogkosten samen) komen daarmee uit op gemiddeld 0,35 euro. In de berekening per week en per maand is uitgegaan van een gemiddeld aan kilo was per bewoner (exclusief platgoed) van 5,5 kilo was per week (normaal waspatroon).

Tabel 10: Was- en droogkosten (in euro)*

	Was- en droogkosten
per kilo	0,35
per week	1,93
per maand	**8,34**

** inclusief BTW, afschrijving, onderhoud, waspoeder en verbruik.*
Bron: Miele 2012, Landuwasco 2012, berekeningen Nibud 2012.

3.4.2 Logistieke kosten

Wat betreft de logistieke kosten gaat het om het sorteren van de was, het in de wasmachine doen, uit de machine halen en in de droger doen of ophangen, het strijken van de bovenkleding, het opvouwen van de kleding en het sorteren van de kleding per cliënt. Al deze handelingen vallen buiten de AWBZ-verstrekking, hebben betrekking op het wasproces en kunnen worden doorberekend aan de cliënt. Het ophalen van de vuile was en het transport vanuit de linnenkamer naar de bewoner (uitsorteren) valt wel onder de AWBZ-verstrekking. Deze handelingen worden in het algemeen verricht door eigen personeel, maar de interne wasvoorziening kan ook aangestuurd en/of uitgevoerd worden door personeel van een externe wasserij.

Uit de enquête en de toegezonden informatie blijkt dat het voor instellingen lastig is om aan te geven hoeveel tijd hiermee per cliënt per week gemoeid is. Het rapport 'Richtlijn indicatieadvisering Hulp bij het Huishouden' (De MO-zaak, januari 2011) beschrijft een normtijd voor de wasverzorging. Hierin staat dat voor een eenpersoonshuishouden kan worden uitgegaan van 60 minuten per week, en voor een meerpersoonshuishouden van 90 minuten (45 minuten per persoon). De handelingen die hierbinnen vallen, komen overeen met de gegeven beschrijving in tabel 9. De betreffende tabel uit het rapport 'Richtlijn indicatieadvisering Hulp bij het Huishouden' is opgenomen in bijlage 4 van dit rapport.

Voor de aparte handelingen (bijvoorbeeld strijken) wordt geen losse indicatie gegeven. Gegeven is wel dat strijken het grootste gedeelte van de tijd in beslag neemt.

Instellingen kunnen eventueel het strijken als extra service aanbieden waardoor de reguliere normtijd lager wordt. Op basis van de toegezonden informatie en gesprekken met betrokken partijen ten behoeve van het onderzoek, is uitgegaan van een tarief van 20,- euro per uur (bruto, inclusief vakantiegeld en eindejaarsuitkering). Het uurtarief is afhankelijk van de leeftijd, en kennis en kunde van het personeel, en verschilt per instelling. Indien de wasserij wordt bemand door extern personeel (bijvoorbeeld een externe wasserij) dient over de kosten BTW te worden afgedragen. Aangezien in instellingen het wasproces niet per cliënt maar altijd voor meerdere cliënten tegelijk plaatsvindt (o.a. het kunnen aanbieden op vaste dagen per week), kan worden uitgegaan van de normtijd die wordt gegeven voor een meerpersoonshuishouden (45 minuten per persoon). Dit leidt tot de volgende kosten per week en per maand in tabel 11.

Tabel 11: Logistieke kosten per cliënt (in euro), per week en per maand*

	Kosten
per week (45 min)	15,-
per maand (3¼ uur)	65,-

** op basis van een uurtarief van 20,- euro.*

3.4.3 Richtlijn

Omdat alleen is uitgegaan van de personele (logistieke) kosten en de kosten voor het was- en droogproces, omvat de richtlijn in tabel 12 niet alle kosten die instellingen aan cliënten kunnen doorrekenen. Omdat de kosten voor inrichting en het draaiend houden van de wasserij alleen naar rato mogen worden doorberekend, kan worden gesteld dat de richtlijn wel het grootste gedeelte van de totale kosten behelst. Tabel 12 geeft het totaal weer van de was- en droogkosten in combinatie met de logistieke (personele) kosten, op basis van een uurtarief van 20,- euro en een tijdsbesteding van gemiddeld 45 minuten per week per cliënt voor de genoemde handelingen in tabel 9. In bijlage 5 is een specificatie op basis van een afwijkend uurtarief opgenomen. Indien de instelling kiest om minder handelingen door te belasten aan de cliënt, of als aparte diensten te belasten (bijvoorbeeld strijken), dient de aangepaste normtijd transparant te worden geformuleerd richting de cliënt.

Tabel 12: Gemiddelde kosten in euro per maand op basis van was-, droog- en logistieke kosten

	Kosten
was- en droogkosten	8,34
logistieke kosten*	65,-
totaal	**73,34**

** dit zijn de kosten voor: het sorteren van de was, het in en uit de machine halen, in de droger doen of ophangen van de kleding, strijken, opvouwen en weer sorteren van de kleding naar bewoner.*

Indien met stuksprijzen wordt gerekend (geïndividualiseerde waszorg) en niet met een abonnement, kan worden uitgegaan van de richtlijn voor een externe wasserij.

Op basis van de toegezonden informatie van zorginstellingen in het kader van het onderzoek, blijkt dat de doorberekende abonnementskosten op dit moment in het algemeen lager uitvallen. In de kostenberekening kan de instelling uitgegaan zijn van andere uitganspunten (bijvoorbeeld dat het werkelijke aanbod van wasgoed lager is) of kan het zijn dat de instelling een gedeelte van de kosten voor eigen rekening neemt (niet kostendekkend). De beschrijving in deze paragraaf van de kostencomponenten met betrekking tot de interne wasserij is geen vast gegeven, maar geeft instellingen en cliëntenraden een handvat om op instellingsniveau doordachte keuzes te maken.

3.4.4 Overige kosten en mogelijkheden

Om te zorgen dat kleding niet zoekraakt en weer netjes schoon bij de bewoner wordt afgeleverd, moet elk kledingstuk worden voorzien van labels (merkjes, naamstickers of barcodes). De kosten hiervan komen voor rekening van de cliënt. Deze kunnen apart worden doorbelast of zijn opgenomen in het vaste maandelijkse abonnementstarief. Ook nieuwe kleding moet tijdig worden voorzien van een nieuw label om te voorkomen dat kleding zoekraakt.

Het chemisch reinigen of stomen van de kleding wordt vaak apart doorberekend. Meestal indien er sprake is van collectieve waszorg en iedere cliënt hetzelfde bedrag betaald, maar ook wanneer de interne wasserij daarvoor geen mogelijkheid biedt en dit onderdeel wordt uitbesteed.

Bijkomende kosten zijn de kosten voor het gebruik en inrichting van de ruimte (paragraaf 3.4). Denk aan stroomverbruik en verwarming, maar ook aan additionele apparatuur. De bijdrage van deze kosten in de totale kostprijs zijn dermate afhankelijk van de beschikbare ruimte en keuzes van de instelling, dat deze kosten niet zijn meegenomen in het vaststellen van het richtbedrag. Deze kosten drukken wel op de begroting van de instelling en kunnen naar rato van het wassen van persoonsgebonden goed worden doorberekend aan de cliënt. Kijkend naar de kosten op cliëntniveau behelst de richtlijn in tabel 12 het grootste gedeelte van de totale kosten.

3.5 Wassen via een externe wasserij

De laatste mogelijkheid die in dit rapport wordt beschreven, is het wassen via een externe wasserij. De was wordt dan binnen de instelling zelf verzameld en opgehaald door de wasserij. Door de professionele apparatuur kan op lagere temperatuur worden gewassen dan wanneer men thuis zou wassen, verloopt het wasproces korter en is het verbruik van water en energie lager. Dit komt de kwaliteit van de kleding ten goede. Daarnaast kunnen wasserijen het water hergebruiken en worden hygiëneprotocollen

gehanteerd. Dit alles maakt het wasproces in wasserijen duurzamer dan het wassen van de kleding in de thuissituatie. In het algemeen is de doorlooptijd, de periode tussen het moment dat de vuile was wordt aangeboden en weer terugligt in de kast, langer dan wanneer intern wordt gewassen. Op basis van de onderzoeksresultaten moet in werkelijkheid rekening worden gehouden met gemiddeld 5 werkdagen.

3.5.1 Differentiatie

Het verzamelen van de was kan op verschillende manieren gebeuren. Elke manier brengt een eigen kostenplaatje met zich mee. Het kan zijn dat per instelling, afdeling, kamer of per cliënt aparte waszakken aanwezig zijn. Het voordeel van een eigen waszak is dat de kleding die geen label of barcode heeft, direct kan worden gelinkt aan de betreffende cliënt en kleding minder vaak zoekraakt. Van te voren wordt ieder kledingstuk namelijk gemerkt en krijgt een barcode. Door deze barcode te scannen ziet men in de wasserij gelijk wat voor soort was het is, op hoeveel graden het gewassen wordt, of het moet worden gestreken en of het al dan niet wordt gedroogd in de droger, etc. In het algemeen kunnen bewoners op vaste dagen de vuile was aanbieden. Hoe vaak dit kan, is sterk afhankelijk van de grootte van de instelling en/of het type afdeling.

Met de wasserij worden uiteenlopende afspraken gemaakt. Zo kan worden gerekend met het aantal kilo's was dat wordt aangeboden. Uit gesprekken met wasserijen blijkt dat steeds vaker afspraken per kledingstuk worden gemaakt. Per bewoner kan een factuur worden opgesteld op basis van het aantal en soort kledingstukken dat per keer is aangeboden. Voor beide opties geldt dat gerekend kan worden met een gemiddelde prijs, of factuur per bewoner. De kosten die wasserijen rekenen, zijn afhankelijk van de gemaakte afspraken en de te leveren service. De wasserij kan een factuur sturen aan de instelling, of zonder tussenkomst van de instelling direct aan de cliënt.

Overige componenten waarover afspraken kunnen worden gemaakt met de wasserijen, zijn bijvoorbeeld hoeveel en welke handelingen nog binnenshuis plaatsvinden. Wordt de was gesorteerd per bewoner aangeleverd of door elkaar? Wordt de was tot aan de deur van de cliënt bezorgd door de wasserij, of regelt de instelling dit zelf? Et cetera. De kosten voor intern transport zijn echter voor rekening van de instelling en mogen niet direct worden doorbelast aan de cliënt.

De keuzes die hier worden gemaakt zijn, net als de keuze voor geïndividualiseerde waszorg of collectief, afhankelijk van de logistieke betrokkenheid en service die de instelling de bewoners of cliënten wil bieden, de beschikbare ruimte, kwaliteit en betrouwbaarheid.

3.5.2 Richtlijn

Op basis van de toegezonden informatie, gesprekken met wasserijen en leveranciers kan het Nibud vaststellen dat de gemiddelde kosten die worden doorberekend aan de cliënt, gemiddeld 99,- euro per maand bedragen. Het gaat dan om de kosten van een normaal waspatroon waarbij elke dag de onderkleding wordt verschoond, en twee tot drie keer per week de bovenkleding (gelijk aan 5,5 kilo per persoon per week). Dit geldt zowel voor abonnementskosten als voor de waskosten op basis van stuksprijzen.
Bij het vaststellen van de richtlijn is uitgegaan van het aantal en type kledingstukken in tabel 13. Deze aantallen en het type kledingstukken zijn getoetst aan de kledingpakketten die het Nibud opstelt voor het berekenen van de minimaal noodzakelijke kosten van kleding (Nibud Prijzengids voor de bijzondere bijstand). De ondergrens van de richtlijn in tabel 14 komt overeen met het gemiddelde tarief dat past bij het twee keer per week verschonen van de bovenkleding. De bovengrens komt overeen met het gemiddelde tarief dat past bij het drie keer per week verschonen van de bovenkleding.

Tabel 13: Aantal kledingstuks per week (twee of drie keer per week verschonen bovenkleding)

	Man (2x)	Man (3x)	Vrouw (2x)	Vrouw (3x)
bh	-	-	2	3
nachtjapon	-	-	2	3
onderbroek	7	7	7	7
onderhemd	7	7	7	7
overhemd	1	1	1	1
pantalon	2	3	1	1
pantybroek	-	-	1	2
pyjamabroek	2	3	-	-
pyjamajas	2	3	-	-
rok	-	-	1	2
sokken	7	7	5	5
trui/vest	1	2	1	2
T-shirt	7	7	7	7

Bron: Bewerking Nibud

Tabel 14: Richtlijn (in euro) per maand normaal waspatroon externe wasserij*

	Van	Tot
richtlijn	88,16	110,12

** Op basis van elke dag schone onderkleding en 2 of 3 keer schone bovenkleding.*

De kosten die wasserijen rekenen, zijn afhankelijk van de gemaakte afspraken en de te leveren service. Bij het opstellen van de richtlijn is daar geen rekening mee gehouden. Wanneer naar de persoonlijke nota's (individuele kosten op basis van stuksprijzen) van

cliënten wordt gekeken, blijkt dat de kosten in het algemeen lager uitvallen. Ook de hoogte van het abonnement valt nu vaak lager uit. De huidige kostenberekening kan zijn gebaseerd op andere uitganspunten (bijvoorbeeld dat het werkelijke aanbod van wasgoed lager is), of het kan zijn dat de instelling een gedeelte van de kosten voor eigen rekening neemt en daarmee niet kostendekkend is.

Ook kunnen de kosten boven de richtlijn uitkomen doordat vaker wordt gewassen, al dan niet in verband met ziekte. Bij een collectieve regeling is het lastig om vast te stellen welk gedeelte meerkosten in geval van ziekte zijn en wat onder een normaal waspatroon wordt verstaan. Het vaststellen van de meerkosten bij collectieve regelingen gebeurt veelal door over een periode het gemiddelde aanbod bij de wasserij te berekenen. Iedere cliënt betaalt immers hetzelfde bedrag.

Geïndividualiseerde waszorg is veruit het meest transparant. Elke bewoner krijgt een aparte specificatie van de kleding die is gewassen. Wie minder laat wassen, betaalt ook minder. Meerkosten kunnen worden vastgesteld door de persoonlijke nota te vergelijken met een normaal waspatroon (overzicht kledingstukken, tabel 13), in combinatie met een medische indicatie van de arts. Instellingen kiezen er in het algemeen voor om een maximumbedrag in te stellen, of om een vaste vergoeding voor de meerkosten toe te kennen.

4 Conclusies

4.1 Algemene conclusies

Er is veel gemoeid met wassen van kleding en de kosten die hieraan verbonden zijn wanneer men in een zorginstelling verblijft. Zo heeft kleding een grote emotionele waarde voor cliënten, raakt kleding vaak en gemakkelijk zoek, of wordt ‘anders’ gewassen dan thuis. Ook voelt het alsof het wassen van kleding ons in de thuissituatie normaal gesproken ‘niets’ kost.

Uit dit onderzoek komt naar voren dat het voor instellingen niet altijd duidelijk is wat wel en wat niet mag worden doorberekend aan de cliënt. Ook blijkt dat bijvoorbeeld de meerkosten veelal worden meegenomen in de vaststelling van de hoogte van het abonnementsgeld. Dit is niet toegestaan, maar het is voor instellingen wel het meest eenvoudig om op deze manier te rekenen. Het blijkt namelijk erg lastig om aan te kunnen geven welk gedeelte van de was meerkosten betreft en wat onder een normaal waspatroon wordt verstaan. Temeer daar een splitsing dient te worden gemaakt in persoonsgebonden goed en platgoed. Ook komt het voor dat per afdeling verschillende tarieven worden gehanteerd, terwijl dit wanneer wordt uitgegaan van een normaal waspatroon niet zou moeten kunnen. Tenzij de cliënt op eigen verzoek vaker zijn kleding wil wassen, maar dan gaat het om individuele kosten.

Berekeningen op basis van het aantal aangeboden en type kledingstukken zijn de meest zuivere en transparante berekeningen naar de cliënt. Dat geldt niet alleen voor de directe waskosten, maar ook voor eventueel bijkomende kosten. Ook om aan te kunnen tonen om hoeveel meerkosten het structureel gaat. De meerkosten kunnen worden vergoed door een kostenplafond in te stellen, de daadwerkelijk gemaakte meerkosten te vergoeden of door een vaste vergoeding per maand te verstrekken (bijvoorbeeld naar ZZP-categorie).

4.2 Richtlijn

Een richtbedrag (of richtlijn) is een **indicatie** van de waskosten waarbij wordt uitgegaan van bepaalde standaardprocessen (uitgangspunten). Een richtlijn is **geen ‘norm’** en kan door eenieder vrij worden toegepast, rekening houdend met de uitgangspunten waarop de richtlijn is gebaseerd. Het doel van de richtlijn is om instellingen en cliëntenraden een **handvat** te bieden bij het professioneel organiseren van het wasproces en het vaststellen van de kosten, en daarnaast cliënten te laten zien wat het wassen van kleding realiter kost wanneer zij dit aan de instelling overlaten. De richtlijn onderbouwt een groot gedeelte van de kosten die gemoeid zijn met het wassen van kleding. Echter niet alle kosten zijn in deze richtlijn gevat. Het is daarom noodzakelijk dat per instelling apart wordt beoordeeld of de werkelijke situatie overeenkomt danwel afwijkt van de in dit rapport gestelde uitgangspunten.

Normaal waspatroon

Het Nibud gaat bij een normaal waspatroon uit van gemiddeld 5,5 kilo wasgoed per persoon per week, verdeeld over twee wasbeurten (zie paragraaf 3.2). Dit komt overeen met de dagelijkse verontreiniging die aanleiding geeft tot een normaal waspatroon, of ook wel: '*het dagelijks wassen (verschonen) van onderkleding, overhemden, en T-shirts, en regelmatig (2 à 3 keer per week) wassen van bovenkleding'.* Dit vertaalt zich in het aantal en type kledingstukken dat wekelijks wordt gewassen in paragraaf 3.5.2 (tabel 13).

Meerkosten in geval van aandoening of ziekte

In de handreiking waskosten is opgenomen dat van meerkosten sprake is wanneer kleding vaker moet worden gewassen als gevolg van een aandoening of ziekte. Dit betekent *'het meer dan één keer per dag verschonen van onderkleding, overhemden en T-shirts, of het dagelijks verschonen van de bovenkleding wanneer deze daadwerkelijk is vervuild. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om eenmalige 'ongelukjes' of het in de was doen zonder dat de kleding daadwerkelijk is vervuild', maar om een structureel verhoogde wasfrequentie.'* Deze kosten vallen onder de AWBZ-verstrekking en mogen niet worden doorberekend aan de cliënt.

Niet opgenomen in de richtlijn in verband met verstrekking vanuit AWBZ:

1. meerkosten in geval van aandoening of ziekte;
2. platgoed zoals bedlinnen, handdoeken, washandjes, theedoeken etc.;
3. intern transport;

Niet opgenomen in de richtlijn, maar wel (gedeeltelijk) voor kosten van cliënt:

1. kosten van eigen platgoed;
2. kosten chemisch reinigen, stomerij;
3. kosten labellen (merkjes, barcodes);
4. kosten met betrekking tot de ruimte en pand (naar rato persoonsgebonden goed):
    - bouw-, verbouwings-, en installatiekosten voor diverse installaties;
    - bouwkundige afschrijving van de wasserij en linnenkamer;
    - verlichting, verwarming, verzekering en schoonhouden van de wasserij, linnenkamer en de apparatuur;
    - managementkosten van de wasserij en linnenkamer;
    - overige inventaris van de wasserij en linnenkamer (bijvoorbeeld waswagens, rolcontainers, sorteertafels, strijkapparatuur etc.).

De keuze van de instelling om de was intern of extern te verzorgen, hangt af van meerdere factoren. Te denken valt aan:

- de mate van logistieke betrokkenheid;
- de doorlooptijd;
- betrouwbaarheid en service;
- kwaliteit en slijtage;
- de kennis en kunde van het personeel (inclusief die van de manager).

Daarnaast speelt het aantal cliënten en het type zorginstelling (mate van zorgbehoefte en ziekte) een rol, en het percentage cliënten dat van de betreffende voorzieningen gebruik maakt.

4.2.1 Richtlijn zelf wassen

In tabel 15 en 16 worden de totale kosten voor wassen en drogen beschreven (per week en per maand) naar het aantal wasbeurten per week. Deze bedragen kunnen worden gehanteerd wanneer een cliënt zelf binnen de instelling kan wassen met behulp van apparatuur van de instelling. Wanneer de cliënt over eigen apparatuur beschikt, kan worden gerekend met de aparte kostencomponenten uit paragraaf 3.3.1 (tabel 5 en 6). Indien de kosten voor strijken apart worden doorbelast aan de cliënt, kan hiervoor worden uitgegaan van 0,74 euro per maand.

Tabel 15: Was- en droogkosten (in euro) **per week** naar het aantal wasbeurten per week

	Waskosten	Droogkosten	Totaal
1 x per week	0,88	1,16	2,04
2 x per week	1,76	2,32	4,08
3 x per week	2,64	3,48	6,12
4 x per week	3,52	4,64	8,16

Tabel 16: Was- en droogkosten (in euro) **per maand** naar het aantal wasbeurten per week

	Waskosten	Droogkosten	Totaal
1 x per week	3,81	5,03	8,84
2 x per week	7,63	10,05	17,68
3 x per week	11,44	15,08	26,52
4 x per week	15,25	20,11	35,36

4.2.2 Richtlijn interne wasserij

In tabel 17 wordt een richtlijn gegeven voor de was- en droogkosten, in combinatie met de logistieke (personele) kosten die gemoeid zijn met een interne wasserij. Handelingen die hieronder vallen zijn het sorteren van de was, het in en uit de machine halen, in de droger doen of ophangen van de kleding, strijken, opvouwen en weer sorteren van de kleding naar bewoner (tabel 9). Het ophalen en weer terugbrengen van de was valt onder de AWBZ-verstrekking. Gemiddeld kan voor deze handelingen worden uitgegaan van 45 minuten per cliënt per week. De richtlijn in tabel 17 is gebaseerd op een uurtarief van 20,- euro en was- en droogkosten van 0,35 euro per kilo was.

Tabel 17: Gemiddelde kosten in euro per maand op basis van was-, droog- en logistieke kosten

	Kosten
was- en droogkosten	8,34
logistieke kosten*	65,-
totaal	**73,34**

** dit zijn de kosten voor: het sorteren van de was, het in en uit de machine halen, in de droger doen of ophangen van de kleding, strijken, opvouwen en weer sorteren van de kleding naar bewoner.*

Omdat in de richtlijn alleen is uitgegaan van de personele (logistieke) kosten en de kosten voor het was- en droogproces, omvat de richtlijn in tabel 17 niet alle kosten die instellingen aan cliënten kunnen doorrekenen. Omdat de kosten voor inrichting en het draaiend houden van de wasserij alleen naar rato mogen worden doorberekend, kan worden gesteld dat de richtlijn wel het grootste gedeelte van de totale kosten behelst.

Op basis van de toegezonden informatie van zorginstellingen in het kader van het onderzoek, blijkt dat de doorberekende abonnementskosten op dit moment in het algemeen lager uitvallen. In de kostenberekening kan de instelling uitgegaan zijn van andere uitganspunten (bijvoorbeeld dat het werkelijke aanbod van wasgoed lager is) of kan het zijn dat de instelling een gedeelte van de kosten voor eigen rekening neemt (niet kostendekkend). De beschrijving in deze paragraaf van de kostencomponenten met betrekking tot de interne wasserij is geen vast gegeven, maar geeft instellingen en cliëntenraden een handvat om op instellingsniveau doordachte keuzes te maken. De instelling dient bij het vaststellen van de kosten altijd rekening te houden met het werkelijke aanbod van cliënten.

Indien de instelling rekent met abonnementsprijzen (collectief), kan worden uitgegaan van methode in tabel 17. Als het werkelijke uurtarief van het personeel in de instelling lager of hoger ligt, zal het maandbedrag afwijken. Daarnaast dient de instelling inzichtelijk te maken wanneer zij handelingen als aparte service aan cliënten aanbieden (bijvoorbeeld strijken), of bepaalde handelingen niet bieden. De reguliere normtijd van 45 minuten dient dan te worden aangepast en transparant te worden geformuleerd richting de cliënt. Wanneer instellingen rekenen met individuele kosten op basis van stuksprijs, kan worden uitgegaan van de richtlijn voor ‘externe wasserij’.

4.2.3 Richtlijn externe wasserij

Bij het vaststellen van de richtlijn is uitgegaan van het aantal en type kledingstukken in paragraaf 3.5.2 (tabel 13). De ondergrens van de richtlijn in tabel 18 komt overeen met het gemiddelde tarief dat past bij het elke dag verschonen van de onderkleding, en het twee keer per week verschonen van de bovenkleding. De bovengrens komt overeen met het gemiddelde tarief dat past bij het elke dag verschonen van de onderkleding, en het drie keer per week verschonen van de bovenkleding. Indien met de wasserij afspraken zijn gemaakt op basis van bulk of kilo's kan worden uitgegaan van dezelfde richtlijn.

Tabel 18: Richtlijn (in euro) per maand normaal waspatroon externe wasserij

	Van	Tot
richtlijn	88,16	110,12

** Op basis van elke dag schone onderkleding en 2 of 3 keer schone bovenkleding.*

De kosten die wasserijen rekenen, zijn afhankelijk van de gemaakte afspraken en de te leveren service. Bij het opstellen van de richtlijn is daar geen rekening mee gehouden. Wanneer naar de persoonlijke nota's (individuele kosten op basis van stuksprijzen) van cliënten wordt gekeken, blijkt dat de kosten in het algemeen lager zijn. Ook de hoogte van het abonnement valt nu vaak lager uit. De huidige kostenberekening kan zijn gebaseerd op andere uitganspunten (bijvoorbeeld dat het werkelijke aanbod van wasgoed lager is), of het kan zijn dat de instelling een gedeelte van de kosten voor eigen rekening neemt en daarmee niet kostendekkend is.

5 Bijlagen

Bijlage 1: **Motie Voortman**
21 juni 2011.

Bijlage 2: **Handreiking waskosten**
College voor Zorgverzekeringen (CVZ), 19 mei 2009.

Bijlage 3: **Waar zorgt de instelling voor?**
Tabel uit brochure ‘Daar hebt u recht op in een AWBZ-instelling’, College voor Zorgverzekeringen (CVZ), juni 2009, p.6.

Bijlage 4: **Normtijd wasverzorging**
Tabel uit rapport ‘Richtlijn indicatieadvisering Hulp bij het Huishouden’, De MO-zaak, januari 2011, p.21.

Bijlage 5: **Invloed uurtarief op richtlijn interne wasserij**

Bijlage 1: Motie Voortman

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2010–2011

30 597 **Toekomst AWBZ**

Nr. 193

MOTIE VAN HET LID VOORTMAN
Voorgesteld 21 juni 2011

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat waskosten voor cliënten in een zorginstelling steeds hoger worden, variërend van € 70 tot € 225 per maand;

overwegende, dat bij het Landelijk Overleg Cliëntenraden (LOC) hier veel klachten over binnenkomen, omdat het om erg hoge bedragen gaat voor mensen die van zak- en kleedgeld moeten leven;

overwegende, dat de staatssecretaris heeft aangegeven dat het LOC en de branches met een voorstel voor een richtlijn komen;

constaterende, dat ActiZ aan het LOC heeft aangegeven geen richtbedrag vast te kunnen stellen, omdat het aan zorginstellingen is om de hoogte van het bedrag te bepalen;

verzoekt de regering om het Nibud te verzoeken een richtbedrag voor waskosten vast te stellen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Voortman

kst-30597-193
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2011

Tweede Kamer, vergaderjaar 2010–2011, 30 597, nr. 193

Bijlage 2: Handreiking waskosten

		Datum **19 mei 2009**
Onderwerp **handreiking waskosten**		
Kenmerk GS/29053662	Afdeling/Behandelaar GS/drs. A.M. Hopman	Doorkiesnummer (020) 797 86 01

***Resumé**:*
Wassen van kleding is geen onderdeel van de AWBZ-verstrekking. Wanneer vaker moet worden gewassen als gevolg van een aandoening of een ziekte, valt dit wel onder de AWBZ-verstrekking, als onderdeel van de aanspraak op verblijf. Het College voor zorgverzekeringen duidt in deze handreiking het onderscheid tussen normale waskosten en extra waskosten.

Handreiking waskostenregeling voor AWBZ-instellingen

1. Deze handreiking is van toepassing op alle bewoners van AWBZ-instellingen, behalve voor verzekerden die op 31 december 2008 in een verzorgingshuis verbleven. Zij houden recht op het wassen van wasbare kleding, zoals de regeling op dat moment gold.

2. Het wassen van kleding is geen onderdeel van de AWBZ – verstrekking en komt derhalve voor rekening van de cliënt. Het wassen van platgoed (bedlinnen, handdoeken, theedoeken e.d.) komt ten laste van de instelling.

3. Normale verontreiniging van de kleding komt voor rekening van de bewoner. *Onder normale verontreiniging wordt verstaan: de dagelijkse verontreiniging die aanleiding geeft tot een normaal waspatroon: dagelijks wassen van onderkleding, het dagelijks wassen van overhemden, shirts en regelmatig (twee á drie keer per week) wassen van bovenkleding.*

4. Kosten voor het stomen van kleding komen ten laste van de bewoner.

5. Wanneer vaker moet worden gewassen als gevolg van een aandoening of een ziekte, dan valt het extra wassen onder de AWBZ-aanspraak verblijf. *Dit is het geval als meer dan één maal per dag onderkleding, overhemden en shirts moet worden gewassen, of als de bovenkleding dagelijks moet worden gewassen, omdat de kleding daadwerkelijk is verontreinigd. Het gaat daarbij om een structureel verhoogde wasfrequentie. Het gaat nadrukkelijk niet om eenmalige "ongelukjes" of het in de was doen zónder dat de kleding daadwerkelijk is verontreinigd.*

6. De instelling verzorgt voor zijn bewoners de mogelijkheid de kleding te laten wassen tegen een realistische kostprijs. Als de bewoner gebruik maakt van die mogelijkheid, behoort het verzamelen en weer in de kast leggen van het wasgoed tot de AWBZ-aanspraak verblijf.

7. Als de bewoner ervoor kiest de was van kleding zelf te verzorgen (bv door familie te laten doen), moet de instelling die mogelijkheid bieden, en dit opnemen in de zorgovereenkomst. De cliënt (of zijn familie) is dan volledig verantwoordelijk voor de was. Eventuele meerkosten wegens extra vervuiling

(zie punt 5) komen ten laste van de instelling. De instelling maakt met de cliëntenraad afspraken over de manier waarop dat wordt uitgevoerd.

8. De instelling legt een voorstel voor de regeling van het wassen van kleding voor aan de cliëntenraad. Volgens de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden[1] valt het advies over aanvullende diensten onder het verzwaard adviesrecht van cliëntenraden[2].

Hoogachtend,

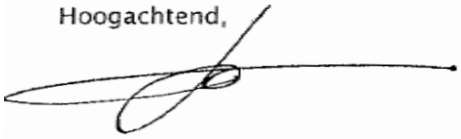

dr. P.C. Hermans
Voorzitter Raad van Bestuur

Bijlage 3: Waar zorgt de instelling voor?

Waar zorgt de instelling voor?	Wat betaalt u zelf?
Wassen, drogen, strijken, stomen en stickeren van kleding	
De instelling betaalt geen kosten voor het wassen, drogen, strijken en stomen van uw kleding. Behalve als uw kleding extra vaak moet worden gewassen. Bijvoorbeeld omdat u spuugt door uw aan-doening. Met extra vaak wassen wordt bedoeld: onderkleding, overhemden en shirts meer dan één keer per dag. Overige kleding vrijwel iedere dag. De instelling betaalt wél de kosten voor wassen, drogen, strijken en stomen bij kleding die van de instelling is. Bijvoorbeeld krab-pakken en scheurpakken. **Let op!** Woont u in een verzorgingshuis? En woonde u ook al op 31 december 2008 in een verzor-gingshuis? Dan betaalt het verzorgingshuis de kosten voor het wassen, drogen en strijken van uw kleding.	U moet zelf de kosten betalen voor het wassen, drogen, strijken en stomen van uw kleding. U moet ook zelf de kosten betalen van het plakken van naamstickers op uw kleding.
Wassen, drogen, strijken en stickeren van beddengoed en handdoeken	
De instelling betaalt de kosten van het wassen, drogen en strijken van beddengoed, handdoeken en washandjes. Bij sommige instellingen mag u uw eigen spullen gebruiken.	U moet zelf de kosten betalen van het plakken van naamstickers op uw eigen beddengoed, handdoeken en washandjes.

Bron: 'Daar hebt u recht op in een AWBZ-instelling', College voor Zorgverzekeringen (CVZ), juni 2009, p.6.

Bijlage 4: Normtijd wasverzorging

Wasverzorging	
Omschrijving	
Wasgoed sorteren en wassen in de wasmachine Wasgoed ophangen en afhalen Wasgoed drogen in de droger Wasgoed vouwen en opbergen Wasgoed strijken	
Normtijd	
Eenpersoonshuishouden	60 minuten
Meerpersoonshuishouden	90 minuten
Factoren meer hulp	
Kind(eren) < 16 jaar	30 minuten per kind
Bedlegerige cliënten	30 minuten
Extra bewassing ivm overmatige transpiratie, incontinentie, speekselverlies etc	30 minuten
Bijzonderheden	
Strijken van de bovenkleding is opgenomen in de normtijd. Extra tijd voor strijken van onderkleding en/of beddengoed is alleen mogelijk indien dit medisch noodzakelijk is.	

Bron: 'Richtlijn indicatieadvisering Hulp bij het Huishouden', De MO-zaak, januari 2011, p.21.

Bijlage 5: Invloed uurtarief op richtlijn interne wasserij

Uurtarief	Was- en droogkosten	Logistieke kosten	Totaal
€ 10,00	€ 8,34	€ 32,50	€ 40,84
€ 11,00	€ 8,34	€ 35,75	€ 44,09
€ 12,00	€ 8,34	€ 39,00	€ 47,34
€ 13,00	€ 8,34	€ 42,25	€ 50,59
€ 14,00	€ 8,34	€ 45,50	€ 53,84
€ 15,00	€ 8,34	€ 48,75	€ 57,09
€ 16,00	€ 8,34	€ 52,00	€ 60,34
€ 17,00	€ 8,34	€ 55,25	€ 63,59
€ 18,00	€ 8,34	€ 58,50	€ 66,84
€ 19,00	€ 8,34	€ 61,75	€ 70,09
€ 20,00	***€ 8,34***	***€ 65,00***	***€ 73,34***
€ 21,00	€ 8,34	€ 68,25	€ 76,59
€ 22,00	€ 8,34	€ 71,50	€ 79,84
€ 23,00	€ 8,34	€ 74,75	€ 83,09
€ 24,00	€ 8,34	€ 78,00	€ 86,34
€ 25,00	€ 8,34	€ 81,25	€ 89,59
€ 26,00	€ 8,34	€ 84,50	€ 92,84
€ 27,00	€ 8,34	€ 87,75	€ 96,09
€ 28,00	€ 8,34	€ 91,00	€ 99,34
€ 29,00	€ 8,34	€ 94,25	€ 102,59
€ 30,00	€ 8,34	€ 97,50	€ 105,84

De bedragen in de kolom *'totaal'* zijn de som van de *'was- en droogkosten'* en de *'logistieke kosten'* bij het betreffende uurtarief.